Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MALLORCA
DEPARTAMENT DE CULTURA I PATRIMONI

10623 ***Acord d'incoació de l'expedient de declaració de Bé d'Interès Cultural (BIC), amb categoria de monument, l'immoble de Can Marc, situat a Binissalem***

A la sessió del dia 28 de juliol de 2026, la Comissió Insular de Patrimoni Històric de Mallorca, va acordar, entre d'altres, el següent:

I.- Incoar l'expedient de declaració de Bé d'Interès Cultural, amb categoria de monument, l'immoble de Can Marc, situat a Binissalem, amb la delimitació del Bé corresponent a la delimitació cadastral de la parcel·la, i incloent els béns mobles inclosos i demés accessoris lligats al bé, tal com estableix l'informe tècnic de dia 20/07/2026, que s'adjunta i forma part integrant del presenta acord i d'acord amb la Llei 12/1998 de 21 de desembre del Patrimoni Històric de les Illes Balears al seu article 45.

Aquesta incoació comporta l'aplicació del règim de protecció establert per als béns ja declarats d'interès cultural durant tota la seva tramitació, d'acord amb allò que determina l'article 8.2 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears.

II.- Suspendre la tramitació de les llicències municipals de parcel·lació, d'edificació o d'enderrocament en la zona afectada per la incoació així com dels efectes de les llicències ja concedides. Qualsevol obra que calgui realitzar a la zona afectada per la incoació haurà de ser prèviament autoritzada per la Comissió Insular de Patrimoni Històric.

Aquesta suspensió dependrà de la resolució o de la caducitat del procediment.

III.- Pel que fa als béns mobles que actualment romanen a l'immoble, es prohibeix, la seva extracció mentre duri la tramitació d'aquest expedient, sense l'autorització prèvia i preceptiva de la CIPH.

IV.-L'acord de declaració s'haurà d'adoptar en el termini màxim de vint mesos comptadors des de la data d'iniciació del procediment. Caducat el procediment, no es podrà tornar a iniciar en els tres anys següents, llevat que ho demani el titular del bé, de conformitat amb l'article 10.6 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears.

V.- Notificar aquesta resolució als interessats, a l'Ajuntament de Binissalem i al Govern de les Illes Balears.

VI.- Publicar aquest acord d'incoació al Butlletí Oficial de les Illes Balears i al Butlletí Oficial de l'Estat i anotar-ho al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural de Mallorca i comunicar-ho a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació al Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears i a la vegada comuniqui al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin."

El text definitiu queda subjecte als termes que resultin de l'aprovació de l'acta.

Al lloc i data de la signatura electrònica *(22 d'octubre de 2026)*

El secretari de la Comissió Insular de Patrimoni Històric de Mallorca
Miguel Barceló Llompart

DESCRIPCIÓ

1. INTRODUCCIÓ

Can Marc és un dels exemples més destacats de casal urbà senyorial conservats a Binissalem. Vinculat històricament a la família Salom de la Torre, el conjunt constitueix un testimoni excepcional de l'evolució de les grans cases benestants de Binissalem entre els segles XVII i XIX, en un context estretament relacionat amb l'expansió de la viticultura i l'activitat agrària local.

https://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2026/136/1231123

Can Marc destaca per el seu valor arquitectònic, fonamentat en la qualitat constructiva de l'edifici, la conservació de la configuració tipològica original i la presència d'elements arquitectònics singulars. A més, els interiors mantenen bona part de la seva distribució original, així com la presència de mobiliari, equipament domèstic i elements etnològics estretament vinculats a la casa i a la seva evolució històrica. La preservació conjunta del continent i d'una part significativa del seu contingut confereix al conjunt un especial valor documental, ja que permet comprendre les formes d'habitar, els mecanismes de representació social i les activitats econòmiques de l'època.

Can Marc destaca també per el seu valor etnològic, derivat de la preservació dels espais i elements relacionats amb l'elaboració i emmagatzematge del vi, així com de les dependències destinades a les activitats agrícoles i ramaderes.

2. FITXA TÈCNICA

Denominació: Can Marc

Situació: Carrer de Pere Estruch, 22

Municipi: Binissalem

Referència cadastral: 6636507DD8963N0001LK

Adscripció estilística: arquitectura tradicional, S. XVII-XVIII i XIX

Ús principal: habitatge familiar

Classificació del sòl: urbà

Protecció actualment existent: L'immoble es troba inclòs al Catàleg d'elements d'interès artístic, històric, ambiental i patrimoni arquitectònic del centre urbà de Binissalem (Aprovació definitiva 15/02/2008) amb grau de protecció A.

3. MEMÒRIA HISTÒRICA

El casal de Can Marc és un dels exponents més significatius i complets de l'arquitectura senyorial rural de la comarca del Raiguer. Segons els estudis de la historiadora Aina Pascual (1997), l'immoble serveix com a prototip formal i funcional de les cases majors de la línia de la petita noblesa o llinatges terratinents de Binissalem (els Salom de la Torre), la fortuna dels quals va lligada intrínsecament a l'esplendor del cultiu de la vinya i la producció de vi a la comarca durant l'època moderna.

L'immoble presenta una cronologia constructiva compacta, datada originalment entre 1720 i 1744, amb una substancial reforma de caràcter academicista i d'adaptació d'espais vers el 1770. La importància històrica de l'edifici rau no només en la noblesa de la seva estança residencial, sinó en el fet de conservar intacta tota la topografia funcional de la producció preindustrial: l'habitatge senyorial conviu orgànicament amb les dependències de l'explotació agrícola (celler, cups, horts, estables, dependències de servei i sínia). Això el converteix en un document històric tridimensional únic de l'estructura socioeconòmica de la ruralia mallorquina del segle XVIII.

3.1 L'Estatus socioeconòmic dels Salom de la Torre: L'Elit de la "Mà Major" Binissalemera

A diferència dels palaus de Palma, vinculats a la noblesa titulada i terratinent de sang, casals com Can Marc varen ser erigits per la denominada "mà major" o aristocràcia rural de la Part Forana. Dins l'estratificació social de la Mallorca del segle XVIII, els Salom de la Torre no ostentaven un títol nobiliari de llinatge ciutadà (com comtats o marquesats), sinó que formaven part del grup de propietaris rurals rics, grans terratinents locals i productors que varen monopolitzar el poder polític i econòmic dels pobles de l'illa.

L'origen i consolidació d'aquest grup es defineix pels següents trets sociohistòrics, plenament aplicables a la família:

- Acumulació patrimonial mitjançant el vi: els Salom de la Torre varen canalitzar els massius beneficis derivats de la producció i exportació vinícola i d'aiguardents del Raiguer durant els segles XVII i XVIII. Aquesta acumulació de capital els va permetre actuar com una autèntica burgesia agrària terratinent.
- Adquisició de drets feudals i possessions: amb el declivi i fragmentació de les grans cavalleries feudals de la comarca —com la històrica cavalleria de Morneta—, aquestes famílies rurals de la mà major varen adquirir terres i finques mitjançant contractes d'emfiteusi. Això els va atorgar el domini útil de grans extensions de vinya i l'estatus de "senyors" a efectes pràctics dins la comunitat local.
- El reflex formal de l'estatus (L'estil Lluís XV): la potència econòmica de la família queda reflectida en la sumptuosa reforma que varen ordenar devers l'any 1770 a Can Marc. La substitució de les finestres tradicionals per grans balcons asimètrics decorats amb riques reixes de ferro forjat d'estil Lluís XV i rococó demostra la seva voluntat d'importar el gust il·lustrat i cortesà de Palma i de l'Europa borbònica com a mecanisme de distinció social.
- Endogàmia de classe: aquestes oligarquies locals teixien xarxes de matrimonis endogàmics entre els llinatges rics del mateix poble

https://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2026/136/1231123

o de pobles veïns de l'Eix del Raiguer (com els Gelabert de la Portella a Binissalem o els Cabrit a Alaró) per evitar la dispersió de les seves extenses propietats agrícoles, cellers i béns mobles sumptuaris.

La consideració de Can Marc com a "cases majors dels Salom de la Torre" és el testimoni exacte d'aquest estatus. El terme "cases majors" denotava el centre logístic, administratiu i d'exhibició de la família; l'edifici on es custodiava l'arxiu familiar, les peces d'orfebreria, el mobiliari d'alcova noble i les botes de producció del celler que acreditaven el seu lideratge social dins Binissalem.

3.2 L'Arquitectura rural i els casals senyorials a la ruralia mallorquina (Segles XVII-XVIII)

A partir de la segona meitat del segle XVII i durant tot el segle XVIII, la ruralia de Mallorca va experimentar una profunda transformació arquitectònica. Els llinatges de la noblesa ciutadana (la aristocràcia de Palma) i, especialment, una naixent classe de propietaris rurals i terratinents locals (els anomenats senyors de possessió o ciutadans honrats establerts als pobles) varen començar a bastir grans residències urbanes dins els nuclis de la Part Forana.

Aquest fenomen responia a una doble necessitat:

- Econòmica: centralitzar la gestió de les grans explotacions agrícoles (oli, cereal i, sobretot, vinya) que enriquien aquestes famílies.
- De prestigi social: manifestar el poder de l'estament social davant la comunitat local, replicant a escala els models formals dels grans palaus barrocs de Palma (com Can Solleric, Can Berga o Can Marquès).

A diferència dels casals palatins de Palma, l'arquitectura senyorial dels pobles mallorquins presenta una hibridació tipològica única: combina l'aparell formal i noble de la residència urbana amb l'espai utilitari de les estructures de producció agropecuària. El casal de poble no és mai només una casa de descans; és el cervell d'un autèntic complex preindustrial.

La comarca del Raiguer, i de manera molt preeminent la vila de Binissalem, constitueix el laboratori idoni d'aquest model arquitectònic. L'expansió del cultiu de la vinya a la comarca a finals del segle XVII i principis del segle XVIII —impulsada per la forta demanda d'exportació d'aiguardent i vi cap al nord d'Europa i Amèrica— va generar una època d'esplendor econòmic sense precedents.

Aquesta riquesa vinícola es va traduir en una eclosió constructiva que defineix la identitat de Binissalem, declarada Conjunt Històric precisament per la densitat i qualitat d'aquest llegat. El municipi compta amb una de les millors pedreres de pedra viva (pedra de Binissalem, una varietat de calcària nummulítica molt dura i de tonalitat grisenca/blavosa). La disponibilitat d'aquesta matèria primera va permetre el desenvolupament d'un gremi local de picapedrers i mestres d'obres de gran reputació a tota l'illa, els quals varen dotar les façanes del poble d'una estètica sumptuosa i homogènia.

Casals com Can Gelabert de la Portella, Can Garriga, Can Sabater o el mateix Can Marc comparteixen uns trets comarcals definitoris:

1. La façana de carreus encoixinats o vists: l'ús de la pedra viva treballada a esquadra com a element de prestigi.
2. L'esquema de tres crugies: una distribució interior d'arrel gòtica però monumentalitzada pel barroc, on la crugia central serveix de pas i de rebedor general.
3. El celler integrat: el celler no és una dependència soterrada com a la península Ibèrica, sinó una gran nau en planta baixa, a nivell de carrer o de corral, definida per arcs diafragma, dissenyada per encabir les monumentals botes congrenyades i facilitar la descàrrega del raïm.
4. La relació amb la sínia i l'hort: a diferència dels palaus estrictament urbans de Palma que miren cap a un pati interior clos, els casals del Raiguer s'obren a la part posterior cap a grans horts-jardins abastits per sínies. Aquests espais unien la funció d'esbarjo senyorial amb la producció d'aliments de consum privat.

Dins aquest context, Can Marc (cases majors dels Salom de la Torre) és, tal com defensa la historiadora Aina Pascual, el prototip immaculat. A diferència d'altres casals que varen sofrir fragmentacions hereditàries o reformes agressives durant el segle XX, Can Marc ha mantingut la seva unitat física i funcional (habitatge, celler, estables i hort), esdevenint el testimoni material més fidel de l'època daurada del Raiguer.

4. MEMÒRIA DESCRIPTIVA

El conjunt de Can Marc es troba al carrer de Pere Estruch, una de les vies més representatives del nucli antic de Binissalem, integrada dins el Conjunt Històric. El conjunt constitueix un exemple singular de casal urbà vinculat a l'activitat vitivinícola tradicional de la comarca del Raiguer i és el resultat d'un procés evolutiu desenvolupat principalment entre els segles XVII i XIX.

4.1 Configuració general del conjunt

Can Marc ocupa una parcel·la profunda i allargada que s'estén des de la línia del carrer fins a l'hort posterior. La seva estructura respon a una organització característica dels grans casals binissalemers, en la qual els espais residencials i els espais destinats a la producció i als serveis agrícoles s'articulen entorn d'un àmbit central descobert, antigament emprat com a corral.

https://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2026/136/1231123

L'edificació principal s'alinea amb el carrer, mentre que les dependències complementàries es disposen al voltant de l'antic corral, configurant una planta en forma d'U; a la dreta es troben els cups, la bugaderia i els estables amb pallisses; la resta de la parcel·la és l'antic hort. Aquesta disposició permetia separar les funcions representatives i domèstiques de les activitats productives, sense perdre la unitat funcional pròpia de les explotacions familiars de l'època.

La persistència d'aquesta estructura general representa un dels aspectes més significatius del conjunt, ja que permet interpretar encara avui les relacions espacials entre les diferents activitats desenvolupades històricament a la propietat.

4.2 El casal

L'habitatge principal és un edifici entre mitgeres de planta rectangular i coberta amb vessant cap a la façana principal. La casa s'estructura a partir de tres crugies i disposa de tres plantes d'alçada. La seva configuració respon a una tipologia àmpliament documentada als casals de Binissalem, caracteritzada per una clara jerarquització dels espais interiors i per la presència de l'escala principal a la tercera crugia.

La façana principal constitueix un dels elements més rellevants del conjunt. Està construïda amb carreus de pedra viva vistos amb junta ampla resaltada. El ràfec es resol amb una cornisa motllurada de mitja canya i una filera de teula volada. Algunes teules presenten restes de pintura de color vermell.

A la planta baixa destaca el portal principal d'arc rodó dovellat, amb importants valors escultòrics derivats de la gradació del dovellam i de la qualitat de les peces de pedra que conformen els brancals i carcanyols. Hi ha també dues finestres amb ampit llis i ressortit i un finestró amb esplandit cap a l'exterior. Al costat dret s'obre la portassa d'arc d'ansa-paner que comunica directament amb el corral.

A la planta noble s'hi troba el balcó central amb volada de pedra, els balcons laterals i les baranes de ferro forjat d'influència rococó. Entre les obertures destaca especialment una finestra amb ornamentació d'inspiració conopial, considerada una de les peces més singulars del conjunt.

4.3 Espais interiors

L'estructura interior conserva els trets essencials de la seva configuració original. L'espai s'organitza a partir de tres crugies que s'articulen mitjançant arcs d'ansa-paner de pedra viva recolzats sobre pilastres motllurades, generant una successió d'espais. Les voltes d'aresta conservades a la zona d'accés, els paviments tradicionals, les fusteries i les estructures de coberta contribueixen a mantenir la lectura històrica dels espais.

Planta baixa

La primera crugia correspon a l'espai d'accés. A dreta i esquerra del vestíbul d'entrada trobem dues dependències. L'espai conserva cinc voltes d'aresta emblanquinades (dues a l'entrada, una a la cambra esquerra i dues a la cambra i recambra dreta). Aquestes voltes, juntament amb els paviments, els graons de pedra i la configuració de les cambres laterals, constitueixen una de les parts més representatives de l'edifici.

La segona crugia actua com a espai distribuïdor i de relació. Trobem dos portals allindanats, un a l'esquerra, que dona accés al celler, i un altre a la dreta que dona accés al menjador. Destaquen tres voltes d'aresta al sostre i l'existència d'un aiguamans de pedra amb la inscripció «JHS», element que reflecteix la dimensió simbòlica i representativa dels espais domèstics de les famílies benestants de l'època moderna.

A la tercera crugia, a la dreta de l'espai destinat a escala trobem també la cuina tradicional, que encara conserva la disposició i tots els estris originals: escuradors, pica de pedra viva, gerrers i escudellers. També trobam un rebost. La cuina té un sostre de taulons amb una biga centra.

Planta noble

A la planta noble es conserva una gran sala de dues crugies que actua com a espai distribuïdor de les diverses cambres. La gran sala distribueix diferents cambres situades a la dreta i a l'esquerra. El trespol de les cambres de la primera crugia és de rajola de pols hexagonal i els sostres són de taulons de fusta.

4.4 El celler i les instal·lacions vinícoles

El celler constitueix un dels espais més valuosos del conjunt des del punt de vista etnològic i històric. Es tracta d'una construcció de tres crugies i una sola planta de gran alçada interior. Aquesta configuració respon als models tradicionals dels cellers binissalemers desenvolupats durant els segles XVII i XVIII.

Hi ha dos arcs de mig punt de pedra a la primera i segona crugia i un arc d'ansa paner de pedra sobreposat enmig de l'arc de la segona crugia per suportar un altell. A la segona crugia hi ha un passatge amb una barana de fusta.

El paviment és de terra i el sostre de taulons de fusta amb perllongues i teulada.

https://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2026/136/1231123

Conserva cinc bótes congrenyades, varies premses, una d'elles doble, un pou amb coll de pedra viva i arc apuntat per a la corriola i diferents elements relacionats amb el procés tradicional d'elaboració i emmagatzematge del vi (portadores, barrals, botes, etc.) Es conserven també quatre cups de pedra, dos dels quals es troben integrats al sector del corral i dos més sota una estructura porxada. La conservació d'aquests elements, alguns d'elles encara amb les antigues aixetes visibles, constitueix un testimoni excepcional de les tècniques tradicionals de vinificació desenvolupades a Binissalem durant els segles de màxima expansió de la producció vinícola.

4.5 La porxada

Situada entre els cups i els estables, conté vestigis del que foren dos forns, el pastador i bugaderia

4.6 El corral

El corral constitueix el nucli que articula el conjunt edificat. Tot i que actualment es troba enjardinat, manté la seva funció històrica com a espai de relació entre les diverses dependències. L'accés es realitza a través de la portassa lateral i d'un passadís cobert amb volta d'aresta i arcs d'ansa-paner.

4.7 Les dependències agropecuàries

A la banda dreta del corral se situen els espais relacionats amb les activitats ramaderes i agrícoles. La planta baixa estava destinada als estables, mentre que el nivell superior era la pallissa.

Als estables, destaca la conservació d'un sistema estructural format per quatre voltes d'aresta sustentades per una columna central octogonal de pedra viva. Aquesta solució constitueix una de les tipologies més característiques dels estables tradicionals de Binissalem i es conserva a Can Marc amb un elevat grau d'integritat.

També es conserven menjadores originals, paviments tradicionals de pedra viva i altres testimonis de l'activitat agropecuària desenvolupada a l'immoble

4.8 L'hort

A la part posterior es conserva l'hort, que era l'espai destinat originalment a la producció agrícola complementària i a l'abastiment domèstic. L'hort es troba delimitat per murs de pedra en verd amb acabament en esquena d'ase. Al centre destaca una antiga estructura de captació d'aigua originàriament vinculada a una sínia i posteriorment transformada en pou amb planta el·líptica, coll de pedra viva i coberta inclinada.

4.9 Els béns mobles i demés elements accessoris vinculats

Segons la documentació i les fonts orals consultades, Can Marc conserva dels béns mobles propis d'un casal senyorial de Binissalem, que combinava l'ús residencial amb el productiu: mobiliari, obres d'art, orfebreria, parament domèstic, estris de caire agropecuari, etc.

Per això, i sense perjudici de l'inventari detallat que s'haurà d'incorporar durant la tramitació de l'expedient, incloent l'estat de conservació, existeixen indicis suficients, acreditats documentalment i per les fonts consultades, de l'existència d'un conjunt de béns mobles històricament vinculats a l'immoble que formen part inseparable de la seva interpretació històrica i funcional.

Atesa aquesta vinculació material, funcional i històrica, resulta procedent incloure cautelarment els esmentats béns dins l'àmbit de la protecció prevista a l'article 45 de la Llei 12/1998.

5. ESTAT DE CONSERVACIÓ

5.1 Estat de conservació tipològic

L'estat de conservació tipològic és molt bo des del punt de vista de l'ús residencial, ja que l'edifici conservava fins fa poc el seu ús original com habitatge. Els usos agropecuaris i vinculats a la viticultura fa anys que estan en desús, però sembla que les dependències no han sofrit, en els darrers decennis, obres importants que hagin alterat la seva tipologia original.

El conjunt manté la relació històrica entre l'espai residencial i els espais productius tradicionals, configurant una unitat territorial que il·lustra les formes d'ocupació del sòl i d'organització de les explotacions agràries de Binissalem entre els segles XVIII i XIX.

La conservació de l'hort històric, dels sistemes de captació i distribució d'aigua i de les dependències agrícoles contribueix a preservar una part significativa del paisatge cultural associat a la cultura de la vinya.

A diferència d'altres casals històrics de Binissalem que han sofert segregacions parcel·làries, pèrdua de dependències auxiliars, substitució de béns mobles o transformacions d'ús, Can Marc conserva la pràctica totalitat dels elements que permeten comprendre el funcionament integral

https://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2026/136/1231123

d'una explotació agro-residencial vinculada a la producció vitivinícola tradicional.

Aquesta conservació conjunta del continent i del contingut constitueix una circumstància poc freqüent dins el patrimoni arquitectònic de Mallorca.

5.2 Estat de conservació física

En relació a l'estat de conservació física, cal puntualitzar que no ha sigut possible visitar l'interior. No obstant això, es té constància, per documents gràfics i escrits, que a l'any 2025, moment de la compra del conjunt per part de l'Ajuntament de Binissalem, aquest es trobava en bon estat de conservació física, presentant únicament desgast fruit del propi ús i del pas del temps. No es té constància d'afegits recents ni elements discordants amb el conjunt. Es conserva la distribució interior original, que no sembla haver patit reformes interiors importants ni modificacions a les seves façanes.

Segons la documentació rebuda i les fons orals conegudes, es conserva a l'interior el mobiliari original de l'habitatge, així com els estris i la decoració.

6. DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA DELIMITACIÓ DEL BÉ I DE L'ENTORN DE PROTECCIÓ

Tal i com s'ha anat exposant al llarg d'aquest informe, l'element amb significats i valors patrimonials és el conjunt format per el casal, el celler, el corral, l'hort i les dependències agropecuàries, així com els béns mobles i demés accessoris que conté.

Donada la íntima connexió existent entre el casal i la resta d'elements, s'entén que aquestes parts estan indissolublement lligades entre elles, tant pel que fa a la seva estructura organitzativa com funcional i què, per tant, s'ha llegir tot el conjunt de forma unitària.

Per això, es proposa una delimitació conjunta del BIC que englobi tota la parcel·la cadastral.

La superfície total que abasta el BIC són 2.708 m^2.

Es considera que en aquest cas no procedeix la delimitació d'un entorn de protecció, ja que la conservació dels valors del conjunt queda salvaguardada amb la delimitació del propi bé, el qual està situat dins el conjunt històric de Binissalem.

7. PRINCIPALS MESURES DE PROTECCIÓ I CRITERIS D'INTERVENCIÓ EN EL BÉ

Com a norma general, s'ha d'assenyalar que s'hauran de protegir aquelles característiques i valors exposats a la memòria que figura en aquest informe i que són els que motiven la seva declaració.

S'hauran de conservar íntegrament les parts de l'element originari que han perdurat, tant pel que fa a la configuració volumètrica, estructura, composició, distribució, com a aspectes més concrets com materials, tècniques constructives, geometria, acabats que siguin recuperables, decoració, etc. Aquesta conservació abasta tant els elements construïts (casal, celler, corral, pallisses, mobiliari, ...) com la zona exterior de la parcel·la.

Les intervencions que es vulguin dur a terme només haurien d'estar encaminades a la seva consolidació, conservació i restauració, i en casos excepcionals, de recuperació d'algunes de les seves característiques originals. En qualsevol cas, les intervencions haurien de ser les mínimes necessàries per a la bona conservació de l'element.

Per a les reparacions o en cas d'intervenció de qualsevol tipus sobre el bé, s'utilitzaran els materials propis del moment de la seva construcció, evitant qualsevol reconstrucció llevat de les que són necessàries per l'estabilitat o per a evitar una imminent degradació, sempre amb el criteri filològic i de potenciació de la imatge original i, en el cas dels espais exteriors, amb la mínima incidència paisatgística de les intervencions als propi elements i a les intervencions al seu entorn.

La conservació del conjunt exigirà o bé mantenir el seu ús residencial i agropecuari original o destinar-ho només a aquells usos compatibles amb la lectura històrica del bé.

A l'interior de les edificacions s'haurà de conservar el mobiliari i els elements etnològics originals. Es tracta de tots aquells elements que es troben integrats dins la pròpia arquitectura i que la seva eliminació o modificació afectaria als valors patrimonials de tota l'actuació: elements com el mobiliari de cuina, xemeneies, prestatges, etc. o elements etnològics com els cups, les botes, les premses, etc. Tots ells s'hauran de conservar segons el seu estat i ubicació original. En cas de reparació o substitució, els nous elements hauran de ser idèntics als originals i del mateix material.

El valor de l'espai construït es troba també en la coherència existent entre el continent i el contingut, que configuren un espai interior habitable coherent i contextualitzat. És per això que la conservació dels valors de les cases passa també per la conservació d'un moblament coherent i integrat en l'espai.

https://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2026/136/1231123

Es conservaran també tots aquells materials i elements constructius originals, com bigues de fusta, paviments, pintures murals, etc.

La preservació del conjunt resulta especialment necessària davant el risc de pèrdua de la relació funcional existent entre les diferents dependències i els béns mobles associats.

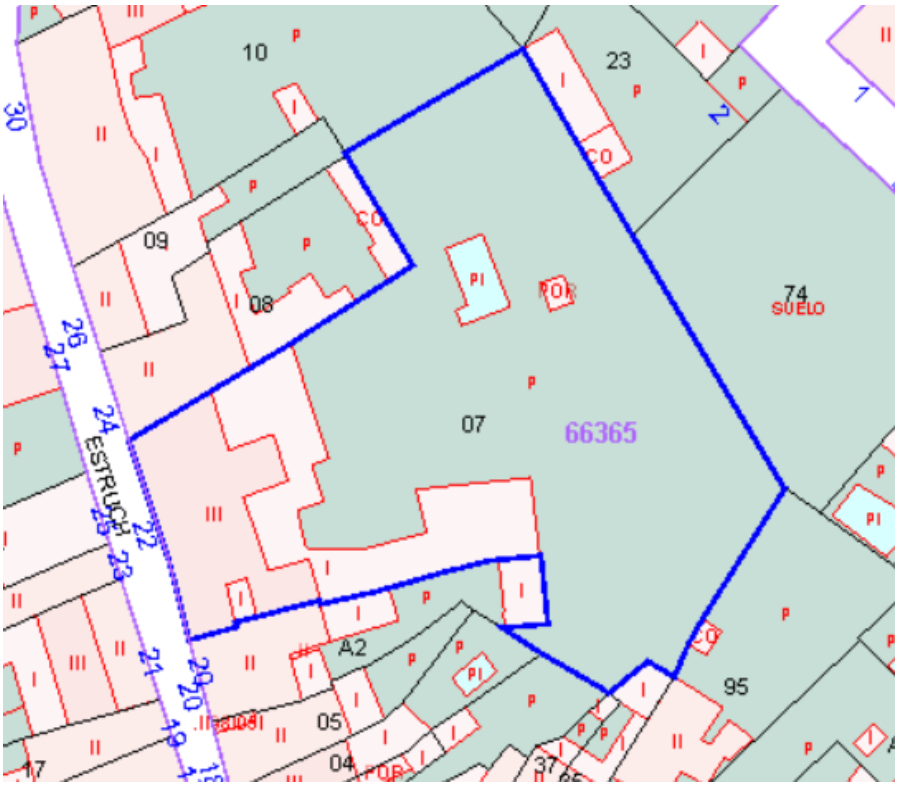
La fragmentació del conjunt, la retirada del mobiliari històric o la transformació dels espais productius podrien comprometre de manera irreversible la capacitat interpretativa i documental del bé.

Ateses les modificacions que han sofert els trespols originals, qualsevol intervenció en aquest element ha de contemplar la possibilitat de l'existència dels trespols originals que, en cas de localitzar-se, s'haurien de recuperar. És especialment destacable un enrajolat de la meitat de l'estable, que probablement oculta l'empedrat original.

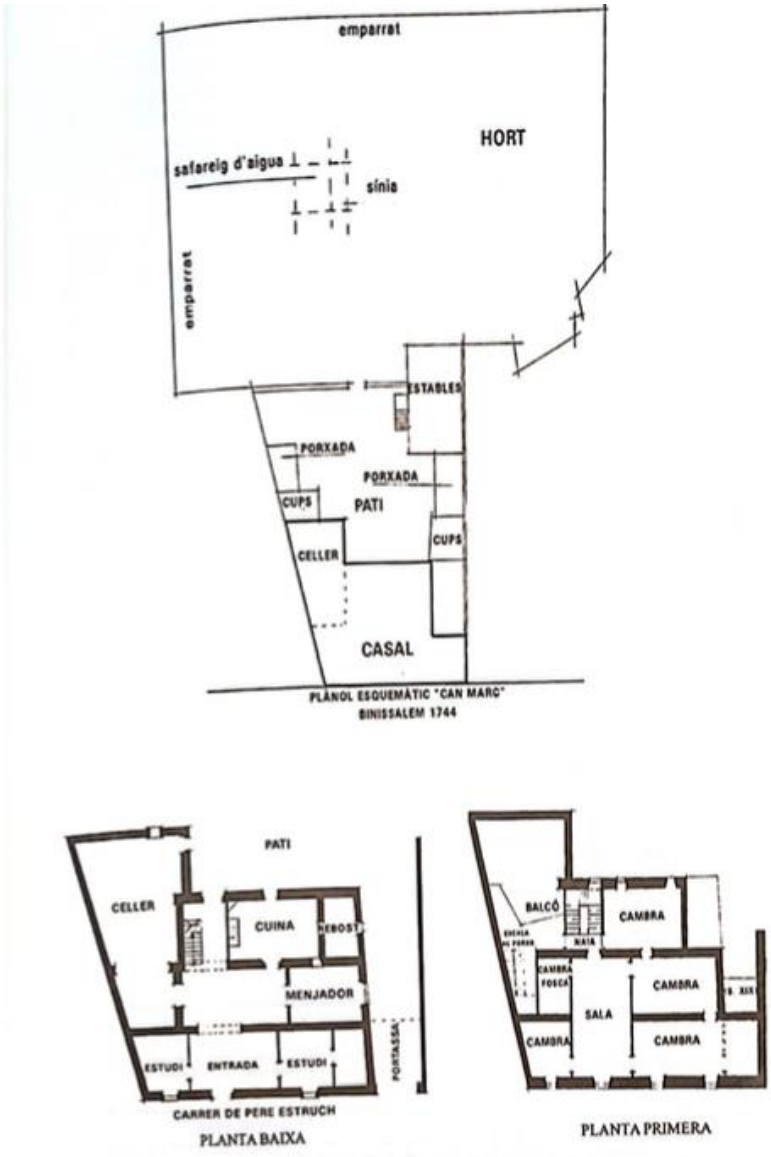
En cas que els usos a que es destini el casal impliquin mesures de millora d'accessibilitat, sanejament, climatització, etc., aquestes intervencions només seran possibles en la mesura i en la manera que respectin el caràcter patrimonial del conjunt i no desvirtuar ni modificar els elements que li confereixen aquests valors (paviments, arcs, elements de pedra, etc.)

https://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2026/136/1231123

PLANIMETRIES

https://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2026/136/1231123

Plànols esquemàtics de Can Marc: de conjunt, plant baixa i planta pis (Autor: Enric González. Font: Aina Pascual (1997). *Casa i estament social a la ruralia , l'exemple de Binissalem als S. XVII-XIX*. P. 175)

https://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2026/136/1231123